

Nyílt levél

Minden helyi, országos és európai szintű állami döntéshozónak.

Mi, azon vállalkozások, amelyek aláírták ezt a levelet, és akik Európa-szerte sokszínű csoportot képviselünk, további intézkedéseket követelünk azoktól, akik felelősek a fenntartható jövő érdekében kifejtendő cselekvésért.

Vállalkozásaink révén egy valóban körforgásos, hulladék- és mérgezőanyag-mentes gazdálkodást kívánunk folytatni azáltal, hogy kiiktatjuk az egyszer használatos termékeket, és újrahasználatos megoldásokat, szolgáltatásokat és termékeket kínálunk, például – de nem kizárólag – újratöltési szolgáltatást (pl. italokhoz, élelmiszerekhez és tisztítószerhez), újrahasználatos poharakat, élelmiszertárolókat, e-kereskedelmi és logisztikai megoldásokat, valamint újrahasználatos higiéniai és intimbetéteket, pelenkákat és mosási szolgáltatásokat.

Éppen ezért a [#HasználdÚjra](#) ([#WeChooseReuse](#)) az üzleti modellünk középpontjában áll, és ahol csak lehet, az újrahasználatos termékeket választjuk, és mindig azokat helyezzük előtérbe az egyszer használatos termékekkel szemben.

A jól megtervezett újrahasználatra alapozó alternatívák érvényesítése kétségtelenül jelentősen hozzájárulhat az éghajlatváltozás egyenletének kedvező

megváltoztatásához, nem utolsósorban a jobb általános erőforrás-gazdálkodásnak és a csökkentett szén-dioxid-kibocsátásnak köszönhetően. Az egyszer használatos termékek gazdasági és környezeti költségeit túl sokáig nem tekintették a bekerülési költség szerves részének, ezáltal tisztességtelen versenyelőnyt kínálva az újrahasználati rendszerekkel szemben, amelyek egyedülként veszik számításba már a forrásnál a szennyezés problémáját, és elősegítik a fenntartható fogyasztási szokásokat. Az eldobható és mérgező termékektől való eltávolodás áldás a károsodott ökoszisztémáink és az élővilág sokfélesége számára, továbbá közvetlen pozitív hatást gyakorol az emberek egészségére. Segíteni fogja a vállalkozásokat, szervezeteket és városokat a hulladékkezeléssel kapcsolatos költségek csökkentésében, valamint a helyi foglalkoztatás előmozdításában.

Jó hír, hogy az a rendszerszintű változás, amely mellett kiállunk és szót emelünk, már most folyamatban van, hatásos újrahasználati és újratöltésen alapuló üzleti modellek jelennek meg szerte Európában (a sikeres példák listáját lásd az I. számú függelékben).

Mégis, sokan még mindig küzdünk az újrahasználati megoldások kibővítéséért és további fejlesztéséért, vagy akár a jelenlegi piacon való túlélésért. **A fő kihívások**, amelyekkel szembesülünk:

- Az újrahasználati és újratöltési infrastruktúra (összegyűjtés, mosás és visszajuttatás) működtetéséhez szükséges magas beruházási költségek.
- A korai szakasz működési költségei a nullszaldó, illetve a nyereségesség elérése előtt.
- A toxikus és eldobható egyszer használatos termékek tisztességtelenül alacsony előállítási költségei.
- A diszkriminatív (és gyakran megalapozatlan) higiéniai előírások.
- A felelősségvállalással kapcsolatos potenciális aggályok, ami a jogszabályok egyértelműségének hiányából ered, pl. ha az ügyfél szennyezett újrahasználatos edényt hoz.
- A hatóságok és a gyártói felelősséggel foglalkozó szervezetek alacsony szintű elkötelezettsége, hogy az állampolgárok és a vállalkozások körében növeljék a tudatosságot és ösztönözzék az újrahasználati lehetőségeket.
- A szabványosított rendszerek és formatervek hiánya, amelyekkel a vállalkozások azonos csomagolási metódusokat követhetnének, egyesíthetnék az erőforrásaikat, és adott esetben méretgazdaságossági előnyhöz juthatnának.

A körforgásos gazdaság csak akkor növekedhet és virágozhat, ha megfelelő ösztönzők lépnek életbe a megelőzés, az újrahasználat és az újrahasználatra történő előkészítés díjazására, valamint visszatartó erejű negatív ösztönzést kapnak a lineáris fogyasztási szokások, és véget ér az **újrafeldolgozás** folyamatos, túlzott hangsúlyozása. Szükségünk van a „szokásos üzletmenet” szisztematikus felülvizsgálatára és erős ösztönzőkre az új fogyasztási és termelési üzleti modellek megerősítéséhez, amelyek megakadályozzák a hulladék keletkezését és elősegítik az újrahasználatot. És, bár mi mindent megteszünk annak érdekében, hogy vállalkozásainkkal hozzájáruljunk ehhez az átmenethez, egyedül nem vihetjük sikerre az ügyet.

Ezért követeljük a helyi, nemzeti és európai szintű döntéshozóinktól, hogy lépjenek a tettek mezejére az ambiciózus intézkedések meghozatalában, amelyek lehetőséget teremtenek az újrahasználatra és az újratöltésre alapuló **üzleti modellek felvirágoztatására**.

Kérjük, hogy határozzanak meg ambiciózus újrahasználati célokat, és támogassák ezeket a szükséges intézkedésekkel, **szabványokkal és jogszabályokkal**.

Kérjük, hogy ösztönözzék és támogassák az újrahasználatra építő üzleti modelleket gazdasági ösztönzők, információcsere és **figyelemfelkeltés** révén.

Továbbá kérjük, mutassanak utat az átmenetben olyan közbeszerzési szabályozás elfogadásával, amely az újrahasználaton alapuló szolgáltatásokat és termékeket helyezi előtérbe minden intézményi, nyilvános és **szponzorált rendezvényen és létesítményben**.

A II. és a III. számú függelékben kiemelünk néhány kulcsfontosságú intézkedést, amelyeket az állami/regionális hatóságok bevezethetnek annak érdekében, hogy a társadalom áttérhessen a valódi körforgásos gazdaságra, és sok sikeres újrahasználatra és újratöltésre szakosodó üzleti modell valósulhasson meg.

Kérjük, támogassa a [#WeChooseReuse](#) kampányt, és ennek megfelelően cselekedjen velünk együtt.

Cserébe segítünk középpontba helyezni az újrahasználati megoldásokat a hulladékmentes európai társadalom megvalósításához vezető úton.

Függelékek

I. sz. függelék – Sikeres újrahasználati üzleti modellek Európában

Alább felsorolunk néhány újrahasználatra és újratöltésre szakosodó üzleti modellt Európából.

- Kávézók ezrei kínálnak és fogadnak el újrahasználatos kávéspoharakat útközbeni fogyasztáshoz, olyan országokban, mint pl. Ausztria, Belgium, Dánia, Németország, Írország, Litvánia és Svájc.
- Az újrahasználatos poharakat több fesztiválon is használják, többek között Belgiumban, Litvániában és Hollandiában.
- Ausztriában, Dániában, Franciaországban, Németországban, Hollandiában és Svájcban az ételkiszállítási szolgáltatásokhoz és az elvitelre szánt élelmiszerekhez már alkalmaznak újrahasználatos ételtárolókat, gyakran betétdíjas rendszerrel (DRS).
- Észtországi rendezvényeken megoldott az újrahasználatos poharak, tányérok és tálak bérlése betétdíj/letét ellenében.
- Több mint 30 000 vizespalack-utántöltő pont található az Egyesült Királyságban.
- Olaszország-szerte több mint 4000 nyilvános helyszínen érhető el jó minőségű ivóvíz szűrő- és ellátórendszerekkel felszerelt kioszkokon keresztül, felváltva a palackozott víz értékesítését.
- Ausztriában Bécs városa több mint 1000 ivókutat és 55 emlékművi jellegű szökőkutat kezel. Az ivókutak például parkokban, játszótereken és piacokon találhatóak.
- „Termék mint szolgáltatás” a bérelt szövetpelenkák számára Belgiumban és Olaszországban, központosított mosodai szolgáltatással a napközik és a háztartások számára. Olaszországban a rendszert az egészségügyi hatóságok ellenőrzik.
- Írországi „pelenkakönyvtár”, ahol a szülők bérelhetnek és kipróbálhatnak újrahasználatos pelenkákat, mielőtt megvásárolnák őket. A kipróbálás után a felhasználók visszajuttatják a pelenkákat, hogy mások kipróbálhassák.
- Finnországban és Szlovéniában újrahasználati rendszerek a maszkok számára letéti és mosási szolgáltatással.
- Belgiumban több mint 50 hulladékmentes és kevés hulladékot előállító üzlet működik.
- Portugáliában több mint 200 üzlet ömlesztve értékesít, és lehetőséget nyújt a hulladékmentes életmódra.

- 107 szlovén üzlet termékeinek egy részét ömlesztve értékesíti, és három hulladékmentes üzlet működik.
- Egy litvániai kiskereskedelmi lánc utántöltős testápolási és otthoni mosási termékeket kínál – közvetlenül a fogyasztó saját edényébe. Van egy Zero Waste részlegük a csomagolásmentes és hulladékmentes termékek számára, mint a menstruációs kelyhek és az üvegedényekben lévő fogkrém.
- Az ökológiai tisztítószerek kiadására szolgáló automatizált folyadéktöltő állomások százai találhatóak az Egyesült Királyságban és Írországban, továbbá megjelentek már Belgiumban, Szlovéniában és Hollandiában is.
- Szlovéniában nagyszámú tejjép kínál ömlesztve helyi tejet. Az egyik szlovén mezőgazdasági termelő újrahasználatos csomagolásban kínál tejtermékeket.
- Két neves szakmai szervezet támogatja az újrahasználatot Franciaországban: 1) a Réseau Vrac az ömlesztett értékesítés reklámozásával és támogatásával – több mint 1700 vállalkozással működik együtt Franciaországban és a világ minden táján; illetve 2) a Réseau Consigne, amely több mint 200 vállalkozást támogat DRS- és újrahasználati rendszerekkel mindenféle csomagoláshoz.
- B2B újrahasználatos és RFID alapon nyomon követhető horgászládák boxpool gyűjtőhelyekkel Európa 7 országában és egy központosított mosóhely Dániában. Körülbelül 260 000 ládát működtet.

II. sz. függelék – Követeléseink a helyi döntéshozók felé

A következő lista egy sor olyan intézkedést tartalmaz, amelyet a helyi döntéshozók (pl. kerületi, települési önkormányzatok, megyei hivatalok, tartományok) megtehetnek annak érdekében, hogy segítsék az újrahasználatot és újratöltést zászlajukra tűző vállalkozásokat.

Meg kell jegyezni, hogy pénz és személyzet tekintetében az erőforrások nagymértékben különböznek a kisebb és nagyobb önkormányzatok esetében. E követelmények egy része tehát nem biztos, hogy mindenki számára teljesíthető (egyelőre legalábbis). Mindazonáltal biztatjuk a helyi döntéshozókat, hogy legyenek ambiciózusak és tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy segítsék az újrahasználati és újratöltési üzletág növekedését a területükön.

A helyi hatóságoknak ambiciózus szabályozást kell elfogadniuk, például helyi rendeleteket, amelyek:

- Jó példával járnak elől, pl. olyan közbeszerzési szabályozás elfogadásával, amely előnyben részesíti az újrahasználati szolgáltatásokat és újrahasználató termékeket a nyilvánosan megrendezett és hivatalosan szponzorált eseményeken és a hivatali létesítményeken belül.
- Betiltják az egyszer használatos csomagolásokat (beleértve a poharakat, evőeszközöket és zacskókat) bizonyos szektorokban és/vagy valamennyi nyilvános eseményen.
- Ahol a teljes tiltás nem lehetséges, a döntéshozóknak gazdasági ösztönzőket kell bevezetniük az állampolgárok és a vállalkozások számára, amelyek elősegítik az újrahasználató és újratölthető lehetőségek normává tételét, és amennyire csak lehetséges, eltörlik az egyszer használatos termékek és anyagok előnyben részesítését.
- A helyi döntéshozók hatáskörébe tartozó körforgásos, hulladékmegelőzési stratégiákat vezetnek be.
- Ha megvalósítható, helyi adót vetnek ki az egyszer használatos termékekre (mint ahogy például Tübingenben teszik az ételek, italok csomagolása és az egyszer használatos evőeszközök esetében, hogy kompenzálják az országos szintű adó hiányát Németországban).
- Nagyobb hozzáférést biztosítanak az ingyenes csapvízhez a nyilvános helyszíneken, elkerülve így az egyszer használatos műanyag palackok használatát.

A helyi hatóságoknak ösztönözniük és támogatniuk kell a helyi újrahasználati üzleti modelleket, például azzal, hogy:

- Növelik az újrahasználati és újratöltési kísérleti projektek és induló kezdeményezések finanszírozási lehetőségeit.
- Biztosítják, hogy a vállalkozások hozzáférjenek a szükséges ismeretekhez és információkhoz, amelyek ahhoz kellene, hogy az újrahasználati lehetőségeket a lehető leginkább integrálni tudják az üzletmenetükben. Végül soron ezt ki kell egészíteni az újrahasználati kapcsolattartóként működő képzett önkormányzati tisztviselők támogatásával.
- Világos és lokálisan személyre szabott kommunikáció biztosítása az állampolgárok és a vállalkozások számára, elmagyarázva, hogy ezek az intézkedések hogyan hatnak és miért is fontosak és hasznosak a természeti környezet védelme és a helyi munkahelyek teremtése szempontjából.
- Támogatják a helyi érdekelt felek széles körét szemléletformáló és figyelemfelhívó kampányok lebonyolításában, beépítve az újrahasználatról történő gondolkodást a közösségeinkbe.

- Támogatják a helyi vállalkozásokat innovatív újrahasználati és betétdíjas projektek megvalósításában a munkahelyteremtés és a pazarlás csökkentése érdekében.
- Strukturális partnerségeket hoznak létre az állami és a magánszféra érdekelt felei között (újrahasználaton alapuló vállalkozások, közösségek, fogyasztói szerveződések, HORECA, kiskereskedelem, e-kereskedelem, kutatási és innovációs startupok stb.), az újrahasználati és újratöltési kezdeményezések közös kidolgozása és végrehajtása érdekében.
- Gazdasági ösztönzőket biztosítanak az állampolgárok számára az újrahasználati és az újratöltési üzleti modellek igénybe vételére, például az ezeknél a vállalkozásoknál alkalmazott kedvezmények és árengedmények bevezetésének elősegítésében, ezáltal nemcsak az újrahasználattal kapcsolatos tudatosság növelése, hanem az újrahasználati és újratöltési vállalkozások és szolgáltatások igénybevevőinek számának növelése is megvalósulhat.
- Olyan helyi újrahasználati központokat támogatnak és engedélyeznek, amelyek újrahasználati, javítási és újrafeldolgozási (upcycling) tevékenységek központjaként tudnak működni, és ahol a zero waste vállalkozások bemutathatják és eladhatják termékeiket/szolgáltatásaikat, egyúttal a nyersanyagok piacaként is funkcionálnak.
- Monitorozzák és elemzik a maradék hulladékot, hogy azonosítsák azokat a termékeket és anyagokat, amelyeket újrafelhasználás céljából újra kell tervezni.

III. függelék – Követeléseink a nemzeti kormányok és az EU felé

A nemzeti kormányoknak és az EU-nak is hatalmában áll ösztönözni a változásokat, különösen olyan piaci feltételek megteremtésével, amelyek ösztönzik az újrahasználati szolgáltatások és áruk keresletét és kínálatát. Emellett az egyszer használatos műanyagok fogyasztásának csökkentése érdekében – összhangban az EU egyszer használatos műanyagokról szóló irányelvével és a körforgásos gazdaságról szóló cselekvési tervével – szükségszerű az újrahasználat.

Ezeknek a hatóságoknak irányt kellene mutatniuk, az újrahasználatos termékek használatának propagálásával az egyszer használatos lehetőségek helyett:

- Célzott tilalmak elfogadása az egyszer használatos termékekre, az egyszer használatos műanyagokról szóló irányelv által már előírtakon túl, lehetőleg uniós szinten.
- Ambiciózus újrahasználati célok kitűzése, lehetőleg uniós szinten, a kulcsfontosságú ágazatok és termékek számára, ideértve – de nem kizárólag – az italospalackokat és -poharakat, ételesdobozokat, háztartási termékeket, e-kereskedelmi csomagolásokat, szállítási és menstruációs termékeket és pelenkákat.
- Fel kell gyorsítani az újrahasználatra való átállást a HORECA szektorban, pl. kötelezővé kell tenni az újrahasználatos étkezészetek használatát helyszíni fogyasztás esetében, és meg kell tiltani az egyadagos termékek (tej, cukor, ételízesítők stb.) helyszíni fogyasztását, valamint kötelezővé kell tenni, hogy elvitel esetén az egyadagos mellett alternatív lehetőség is biztosítva legyen.
- Megfelelő gazdasági ösztönzőket kell biztosítani az újrahasználati pilot projektek és start-upok támogatása érdekében, lehetővé téve, hogy ezeket a beruházásokat ambiciózus célok vezéreljék.
- Differenciált EPR-díjak (Kiterjesztett Gyártói Felelősség) bevezetése vagy csökkentett áfa megállapítása az újrahasználatos termékekre, illetve magasabb adók kivetése az egyszer használatos termékekre (különösen a szűz műanyagból származókra). Ily módon a termékek és csomagolások gyártói felelőssé tehető termékeik teljes életciklus során történő kezeléséért, ideértve a szemeteléssel és a toxicitással kapcsolatos kérdéseket is.
- Növelni kell az újrafelhasználható termékek iránti keresletet olyan kötelező zöld közbeszerzési (GPP) irányelvek elfogadásával, amelyek előnyben részesítik az újrahasználati szolgáltatásokat és újrahasználatos termékeket a nyilvánosan megrendezett és hivatalosan szponzorált eseményeken és a hivatali létesítményeken belül.
- Támogatni szükséges minden eszközzel a betétdíjas rendszerek (DRS) bevezetését, valamint ki kell bővíteni ezeket a rendszereket számos újrahasználatos cikkre (palackok, tárolók, evőeszközök), hogy ezek a rendszerek ne csak az újrahasznosítást, hanem (és elsősorban) az újrahasználatot támogassák. Annak érdekében, hogy a betétdíjas rendszerek Európában gyarapodhassanak és növekedhessenek, a nemzeti szabályozásokat is harmonizálni kell, nem utolsósorban a visszaváltható csomagolásokra alkalmazott HÉA-kulcs, valamint a visszaváltandó csomagolások kezelésének módja tekintetében.
- Az újrahasználatra alapozó start-upok, hulladékmentes üzletek és projektek támogatása ismeretekkel és eszközökkel:

- Útmutatás az újrahasználatos termékek gyűjtési, tisztítási és szállítási logisztikájához.
- Hatékony tulajdonosi modellek létrehozásának megkönnyítése és az üzleti fejlődés elősegítése.
- A bevált jó gyakorlatok terjesztésének és az ismeretek cseréjének elősegítése.
- Az EU egészére kiterjedő harmonizált dizájnok/formatervek és rendszerek meghatározása bizonyos csomagolási típusokhoz (pl. poharak, palackok és ételtárolók) az újrahasználat és az utántöltés kiterjesztésének lehetővé tétele érdekében az egységes piacon.
- EU-szintű jogbiztonság megteremtése és felelősségmentesség/kártalanítás tisztázása az újrahasználatos, újratöltéshez és az ömlesztett értékesítéshez kapcsolódóan, és annak világos meghatározása, hogy mikor mely szabályok alkalmazandók, pl. hivatalos definíciók létrehozásával.
- Annak megakadályozása, hogy az újrahasználatoságot és az újrahasználatosként történő címkézést dedikált infrastruktúra hiányában nem bizonyítható módon használják, valamint a fogyasztók megtévesztésének megakadályozása annak egyértelmű tisztázásával, hogy az adott terméket/csomagolást hogyan és ki használhatja újra. Együttműködés a nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságokkal az újrahasználatos rendszerek iránymutatásainak kidolgozása érdekében.
- Nagyívű adatgyűjtés révén a maradék hulladék és egyéb települési hulladék figyelemmel kísérése és elemzése annak azonosítása érdekében, hogy mely termékeket, anyagokat és rendszereket célszerű újratervezni az újrahasználatoság érdekében.
- A szabályozások módosítása annak érdekében, hogy az újrahasználatos termékek az élelszakaszuk végén biztonságosan és maradéktalanul új, biztonságos újrahasználatos terméké váljanak.
- Az egységes piacra belépő – ide értve az online piacteret és az EU-n kívüli országokat – nem megfelelő termékekre vonatkozó szabályok végrehajtásának megerősítése.

